

YRKESUTBILDNINGENS BUDSKAP MED I REGERINGSFÖRHAND- LINGARNA

Vären 2023

AMKE

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS

Utvecklingsföreningen för yrkeskunnande rf:s (AMKE) budskap om yrkesutbildningens utvecklingsbehov med i förhandlingarna om regeringsprogrammet samt under nästa regeringsperiod 2025-2027

Förväntningarna på utvecklingen av yrkesutbildningen är höga. Dessa kan exemplifieras av de förändringsbehov som presenterats gällande anordnarstruktur, finansiering, utbildningseffektivitet, genomförande av studierna, färdigheter för fortsatta studier eller uppbyggnaden av examen.

Yrkesutbildningen bör utvecklas utgående från samhällets och arbetslivets behov. Yrkesutbildningsanordnaren bör förbinda sig till att eftersträva utvecklingsmålen förutsatt att det är befogat och långsiktigt samt med beaktande på ett helhetstänk kring yrkesutbildningen.

Utvecklingen av yrkesutbildningen bör grunda sig på vetenskap och forskning. Att enbart förlita sig på statistiken är inte tillräckligt som bas för en utvärdering av utbildningens effektivitet. Istället bör dess orsak och verkan vara faktabaserad.

Ombesörjande av ungdomars och vuxnas grundläggande färdigheter samt studiehälsa

A) Orsakerna till de allt sämre studieresultaten utreds. På basis av utredningarna riktas åtgärderna till den grundläggande utbildningen (t.ex. pedagogiska och funktionella) och småbarnspedagogiken. Omfattande kunskapsluckor är svåra att åtgärda under en pågående yrkesutbildning.

B) Vuxna utan en examen efter grundskolan ska få en möjlighet att tillägna sig baskunskaper samt som en sysselsättningsfrämjande åtgärd förbättra studie- och arbetslivsfärdigheterna.

C) Principen om närservice inom studerandehälsovård för studerande inom yrkesutbildningen garanteras. Tillgången till social- och mentalvårdstjänster med låg tröskel för ungdomar garanteras. Tjänsterna bör även omfatta den ungas familj, vid behov.

Yrkesutbildningens resultat och effektivitet kan ökas på många olika sätt

A) Studietiden i den kunskapsbaserade yrkesutbildningen bestäms utgående från den enskildes studiebehov och studietakt. Denna grundprincip bör vidmakthållas. Examina bör inte tidsbestämmas.

B) Yrkesutbildningen har en central roll i genomförande av arbetskrafts- och integrationsutbildningar. För att råda bot på bristen av arbetskraften bör det mångsidiga utbudet inom yrkesutbildningen tillvaratas i samband med att reformen av AN2024-tjänsterna genomförs.

C) Öka antalet studieplatser med krävande särskilt stöd samt resurser för särskilt stöd och kunnande för att möta det växande behovet samt efterfrågan på studieplatser med krävande särskilt stöd.

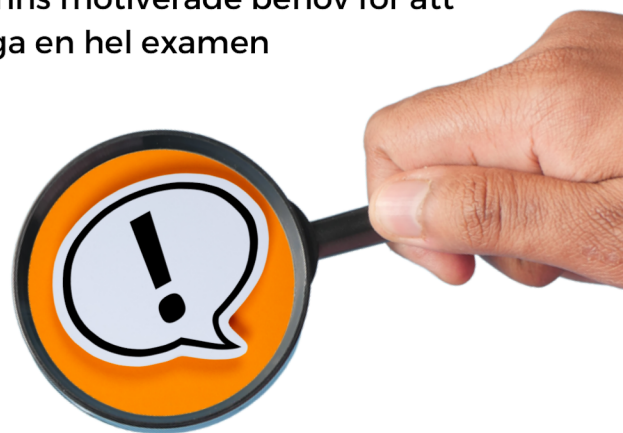
D) De läropliktiga ska kunna genomföra studier och avlägga examen flexibelt i ungdomsverkstäderna om studeranden har svårigheter att slutföra sina studier i en utbildningsanstalt eller på en arbetarbetsplats.

E) Förtydliga kriterierna för resultat och effektivitet inom yrkesutbildningen. Utbildningsanordnaren ska fritt kunna genomföra utbildningar inom ramen för kriterierna. UKM kan dock förpliktiga utbildningsanordnaren att delta i en s.k. försörjningsberedskapsutbildning.

F) Tillståndsprocessen för att utfärda examina underlättas för att möta behoven inom de snabbt förändrade verksamhetsmiljöerna.

G) Förstärkande av kompetensen hos den enskilde inom behovsanpassat kontinuerligt lärande. På så sätt kan även avgiftsbelagda utbildningstjänster erbjudas.

H) De yrkesverksamma och personer som avlagt en examen erbjuds i första hand en möjlighet att avlägga en del eller delar av examen, förutsatt att det inte finns motiverade behov för att avlägga en hel examen

Utvecklingsfinansiering av yrkesutbildning med beaktande av helheten

A) Finansieringen bör bibehållas på minst 2023 års nivå med beaktande av en allmän stigande kostnadsutveckling.

B) Säkerställning av resurserna för kontinuerligt lärande för att möta efterfrågan på arbetskraft och förändringar i arbetslivet.

C) Helhetsfinansieringen inom yrkesutbildningen bibehålls för att yrkesutbildningsanordnaren på ett flexibelt sätt kan genomföra sin verksamhet utgående från arbetsmarknadens, studerandenas och kundernas behov. Projektfinansieringsansökningarna sammanslås och genom en helhetsfinansiering kan så många som möjligt få utdelning.

D) Ett förtydligande av finansieringsmodellen för yrkesutbildningen och en förbättring av finansiering av examensdelar sporrar till anordnande av dessa. Åstadkomma en betydande minskning av den nuvarande finansieringsmodellen med 40 olika viktcoefficiënt.

Genomförande av strukturella reformer i utvecklingen av yrkesutbildningen med beaktande av områden samt arbets- och näringslivets behov

A) Utvecklande av yrkesutbildningen som egen utbildningsmodell på basis av mångproducentmodellen (anordnarneutralitet), som även i fortsättningen bör omfatta såväl offentliga som privata utbildningsanordnare

B) Utvecklande av samarbete som gynnar samtliga parter inom yrkesutbildning, gymnasieutbildning, fritt bildningsarbete och högre utbildning.

C) Stärkande av lärande i arbetet genom utvecklande av lärarnas arbetslivskompetens, arbetsplatshandledning samt flexibla genomförandemodeller inom läroavtalsutbildningen.

Yrkesutbildningen stödjer sysselsättningsfrämjande invandring

A) UKM bör utfärda tillstånd för anordnande av examensutbildning på främmande språk då utbildningsanordnaren och regionens arbets- och näringsliv anser behovet vara välgrundat.

B) Tillåtande av utbildningsexport gällande beställningsutbildning innanför EU-/EES-området samt anmälnings- och studieavgifter för studerandena. Därtill bör man bevilja uppehållstillstånd för hela studietiden för yrkesstuderande från tredje länder.

C) Attraktiva arbetsuppgifter som återfinns hos högutbildade internationella experter bör expanderas till yrkeskompetenta personer.

D) Den expertis som finns hos anordnare av yrkesutbildningen bör tas tillvara i A) integrationsutbildningen och i reformen av AN2024 -tjänsterna. Tillsättning av en utredning huruvida integrationsutbildningen kan överföras till UKM:s förvaltningsområde.

Förstärkning av utbildningsvägar fram till högskolestudier efter att man avlagt en yrkesexamen

A) Behörigheten för fortsatta högskolestudier bibehålls inom alla yrkesexamina.

B) Ökade möjligheter att avlägga dubbelexamen genom att förbättra ekonomiska förutsättningar hos utbildningsanordnaren som serviceproducent. Fastställande av att grundläggande yrkesutbildning ersätter ett prov i ett obligatoriskt ämne i gymnasieexamen.

C) Öka möjligheterna att avlägga sådana valbara ämnen som stödjer färdigheterna för fortsatta påbyggnadsstudier samt med hjälp av utbildningsvägar fortsätta från yrkesskolan till yrkeshögskolan.

D) Förstärkning av öppna universitetsleden från yrkesutbildning till universitet. Utveckla högskolornas urvalsprov för bättre validering av yrkeskompetensen.

Förstärkning av FUI-uppdrag inom yrkesutbildningen och den gröna övergången

A) Implementering av hållbar utveckling och grön övergång i alla yrkesexamina och undervisningsinnehåll.

B) Revidering av lagen för FUI-verksamhet samt finansieringsinstrument för att bättre jämfört med nuläget stödja samarbete mellan yrkesutbildning, arbets- och näringsliv och högskolor. Stödja exempelvis utvecklingen av metoder för grön övergång.

C) Revidering av lagstiftningen så att strukturfonders mervärdesskatt för yrkesutbildningsanordnare kompenseras genom självfinansieringsandelen, på motsvarande sätt som för yrkeshögskolor.

www.amke.fi

Utvecklingsföreningen för yrkeskunnande, AMKE, har 86 medlemmar, varav 56 % består av privata aktörer och 44 % av kommuner eller samkommuner. Ca 98 % av AMKE:s medlemmar representeras av unga och vuxna studerande vars utbildning finansieras av undervisnings- och kulturministeriet.